

3/2015

Yritysvastuun teemaryhmä

[Mitä-verkosto](#)

Plan Suomi

Yritysvastuu. Taustatietoa ja lähteitä Planin toimijoiden tueksi.



Sisällysluettelo

1. YRITYSVASTUUN MÄÄRITELMÄT JA KEHITYS.....	1
2. YRITYSVASTUUN TOIMIJAT JA TYÖKALUT	3
2.1. KESKEISET TYÖKALUT	3
2.2. TOIMIJAT SUOMESSA.....	6
3. YRITYSVASTUUN KESKEISET KYSYMYKSET JA TULEVAISUUS	7
4. MITÄ PLAN TEKEE YRITYSVASTUUN SARALLA?.....	10
5. LINKKIPANKKI.....	11

Sidosryhmien kasvavat vaatimukset ovat herättäneet yritykset tarkistamaan, kehittämään ja raportoimaan vastuullisuudestaan. Suomalaiset ovat yhä kiinnostuneempia seuraamaan suomalaisten yritysten toimintaa ulkomailla. Tieto kulkee entistä nopeammin perinteisen ja sosiaalisen median kautta. Samaan aikaan mahdollisuudet edistää kestävästä kehitystä liiketoiminnan avulla ovat kasvaneet (Kepa 2012).

Tässä tietopankissa pyritään luomaan yleiskuvaa yritysvastuun keskeisistä määritelmistä ja käsitteistä, yritysvastuun kehityksestä ja nykytilasta sekä sen keskeisistä toimijoista Suomessa ja muualla.

1. YRITYSVASTUUN MÄÄRITELMÄT JA KEHITYS

Yritysvastuun määritelmä ei ole aivan yksiselitteinen: se vaihtelee toimijoista (yritykset / julkishallinto / järjestöt) sekä käyttöyhteyksistä riippuen.

Tutuin termi lienee käsite *yrityksen yhteiskuntavastuu* tai *corporate social responsibility (CSR)*. Käsitteen saamasta kritiikistä voidaan päätellä että toiminnan määrittely on yhä hankalaa: epäilijät moittivat yritysvastuun käsitettä epämääräiseksi, viherpesuksi ja yritysten todellisia, kaupallisia intressejä peitteleväksi. Yritysvastuulle toimintana ei olekaan olemassa vielä yhteneväistä selitettä, mikä näkyy myös määrittelyn ja käsitteiden täsmällisyyden puutteellisuutena. (Kepa 2012).

Yritysten rinnalla yhteiskunnan eri toimijoita laajemmin koskettavan yhteiskuntavastuun voidaan nähdä käsittävän sellaisia teemoja kuten sosiaalinen vastuu, ympäristövastuu, poliittinen vastuu, kansanterveydellinen vastuu sekä taloudellinen vastuu. Nämä vastuun muodot eivät rajoitu välttämättä vain yritystoimijan kotimaahan vaan muun muassa tuotantoketjujen monimutkaisuudesta johtuen yritysten liiketoiminnan vastuullisuudella nähdään olevan merkitystä myös kansainvälisesti. (Työ- ja Elinkeinoministeriö 2012).

Muun muassa Kepa määrittelee raportissaan yritysvastuun koskevan yritysten vastuuta niiden toiminnan synnyttämistä taloudellisista, sosiaalisista ympäristöllisistä vaikutuksista (Kepa 2012). Yritysten vastuullisuus nousi keskusteluun 60- ja 70-luvuilla ympäristöhaittojen kasvun myötä. Myöhemmin vuosikymmeninä sosiaalinen ja taloudellinen näkökulma ovat kasvattaneet merkitystään, kun globalisaatio on muokannut niin liiketoimintaa kuin toimintaympäristöä merkittävästi (FIBS 2014a). Kepan raportissa korostetaan että vastuullisen toiminnan ei tulisi perustua vapaaehtoisuuteen, jollaiseksi se kuitenkin usein mielletään (Kepa 2012).

Yhteinen arvon tuottamisen malli (*Creating Shared Value, CSV*) lähestyy vastuullisuutta toisesta näkökulmasta ja keskittyy yritysten mahdollisuuksiin kehittää tuotteita ja palveluita, joiden avulla voidaan ratkaista yhteiskunnallisia ongelmia. Vastuullisuus on osa yrityksen ydinliiketoimintaa. Malli perustuu Michael Porterin ja Mark Kramerin vuonna 2011 julkaisemaan [artikkeliin](#), ja se on kasvattanut nopeasti suosiotaan maailmalla (Plan Suomi 2014). Yritysvastuuverkosto FIBS:n tutkimuksen mukaan toistaiseksi vain 10 % suomalaisyrityksistä kehittää tuotteita ja palveluita vastuullisuudesta käsin (FIBS 2014b). PwC Suomen (2014) [yritysvastuubarometrini](#) mukaan

suomalaisyrietykset keskittyvät vaatimusten noudattamiseen uusien liiketoimintamahdollisuuksien hyödyntämisen sijaan.

FIBS:n vuonna 2014 teettämän TNS Gallupin [tutkimuksen](#) mukaan 71 % prosenttia suomalaisyrityksistä pitää vastuullisuutta erittäin olennaisena liiketoimintansa kannalta. Vastuullisuuteen pyritään, mutta sen positiivisia vaikutuksia tulokseen ei välttämättä tunnusteta: vain pieni osa asettaa toimiensa tavoitteiksi kustannussäästöt tai myynnin kasvattamisen. Tutkimus kertoo myös, että 20 % yrityksistä uskoo toimintansa vaikuttavan merkittävästi yhteiskuntaan (FIBS 2014b). Vuoden 2013 [tutkimuksessa](#) todettiin, että suurin osa yrityksistä keskittyy ympäristövastuuseen esimerkiksi ihmisoikeuskysymysten sijaan, ja että toimitusketjujen hallintaa pidettiin suurimpana yksittäisenä haasteena (FIBS 2013).

Suomalaisyrietysten sitoutuminen kansainvälisiin vastuullisuusperiaatteisiin on kasvussa. FIBS:n tutkimuksen (2014) mukaan suomalaisyrityksistä 44 % käyttää GRI-raportointiohjeistoa, 26 % on sitoutunut ISO 26000 -ohjeistoon, 23 % Global Compact -aloitteeseen ja 14 % BSCI -ohjeistoon. (FIBS 2014b). Periaatteet eivät kuitenkaan ole sitovia.

2. YRITYSVASTUUN TOIMIJAAT JA TYÖKALUT

2.1. Keskeiset työkalut

Tässä osiossa on listattuna kansainvälisiä ja suomalaisia ohjeistuksia, raportointityökaluja, standardeja sekä hankkeita, joilla pyritään tukemaan yritysten ja organisaatioiden vastuullista toimintaa sekä sen viestimistä sidosryhmille.

YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevat periaatteet (UN Guiding Principles on Business and Human Rights, UNGP), ns. Ruggien periaatteet, on vuonna 2011 julkaistu kansainvälinen ohjeistus siihen, miten yritysten tulee huomioida ihmisoikeudet, ja mitä niiden noudattaminen edellyttää valtioita. Periaatteiden kolme peruspilaria ovat valtioiden vastuu suojella ihmisoikeuksia, yritysten vastuu kunnioittaa ihmisoikeuksia sekä korjaavien toimenpiteiden saatavuus (UN Global Compact 2014a).

- UNGP-periaatteet [suomeksi](#) ja [englanniksi](#).

- [YK: n julkaisemat tulkintaohjeet periaatteille](#) (2012)
- [Työ- ja elinkeinoministeriön \(TEM\) ehdotus periaatteiden toimeenpanoksi](#) (2014)

Kansainvälisen työjärjestön ILO: n kolmikantainen periaatejulistus monikansallisista yrityksistä ja sosiaalipolitiikasta (1977, päivitetty 2000)

- [ILO: n yleismaailmalliset periaatteet](#)
- [Verkkokurssi periaatejulistuksesta](#)

YK: n Global Compact -aloite. Yrityksiä pyydetään omaksumaan, tukemaan ja toteuttamaan omassa vaikutuspiirissään ihmisoikeuksiin, työelämän periaatteisiin sekä ympäristöön ja lahjonnan vastaiseen toimintaan liittyviä perusarvoja. Aloitteen kymmenen periaatetta perustuvat keskeisiin kansainvälisiin julistuksiin ja sopimuksiin: 1) YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus 2) ILO:n työelämän perusperiaatteita ja -oikeuksia koskeva julistus 3) YK:n Rion ympäristöä ja kehitystä koskeva julistus 4) YK:n korruption vastainen yleissopimus (UN Global Compact 2014b).

- [Global Compact -periaatteet](#)
- [Human Rights and Business Dilemmas Forum](#)

OECD: n toimintaohjeet monikansallisille yrityksille (viimeisin versio päivitetty 2011) ovat valtioiden monikansallisille yrityksille esittämiä suosituksia. Ohjeilla pyritään varmistamaan, että yritysten toiminta on yhdenmukaista valtioiden harjoittaman politiikan kanssa, vahvistamaan luottamusta eri osapuolten välillä sekä edistämään ulkomaisia sijoituksia ja kestäväää kehitystä. Suomessa kansallisena yhteyselimenä toimii Työ- ja elinkeinoministeriö (OECD 2014).

- [OECD:n toimintaohjeet](#)
- [OECD:n teemasivusto](#)

ISO 26000 -yhteiskuntavastuuopas: Kansainvälisen standardisoimisjärjestö ISO:n oppaan teemoja ovat hallintotavat, ihmisoikeudet, työelämän käytännöt, ympäristö, oikeudenmukaisuus, kuluttaja-asiat ja yhteisön toimintaan osallistuminen. Lisäosana on julkaistu ohje standardin käyttämistä koskevan omaehtoisen vakuutuksen laatimisesta. Käytännössä lisäosa on työkalu sen viestimiseen, että organisaatio noudattaa toiminnassaan ISO 26000:n periaatteita ja ohjeita (ISO 2014).

[EU: n yhteiskuntavastuustrategia](#) on päivitetty vuonna 2011. Se perustuu edellä kuvattuihin viiteen kokonaisuuteen (Euroopan Komissio 2011).

Lasten oikeudet liike-elämässä -periaatteet (Children's Rights and Business Principles, 2012), ovat UNICEFin, YK:n Global Compact -aloitteen ja Pelastakaa Lapset -järjestön julkaisemat ohjeet, joiden avulla yritykset voivat tunnistaa lasten oikeuksiin vaikuttavat tekijät eri osa-alueilla kuten lapsityövoiman, turvallisuuden ja mainonnan saralla. Periaatteet sisältävät esimerkkejä parhaista käytännöistä (UN Global Compact 2012).

Global Reporting Initiative (GRI) on kansainvälinen aloite, jonka tavoitteena on luoda yleisesti hyväksytty toimintamalli yhteiskuntavastuun raportointiin. GRI-ohjeistoa rakennetaan eri sidosryhmien välisenä yhteistyöhankkeena. GRI on itsenäinen säätiö ja YK:n ympäristöjärjestön UNEP:in yhteistyöelin. G4 on GRI:n uusin raportointiohjeistus (GRI 2014).

- [G4-raportointiohjeet](#)
- [GRI-raporttitietokanta](#)

Business Social Compliance Initiative (BSCI) on Foreign Trade Associationin (FTA) perustama ohjelma. Se perustuu ajatukselle, jonka mukaan kansainvälisellä kaupalla on keskeinen asema ihmisten hyvinvoinnin ja sosiaalisesti kestävä taloudellisen kasvun takaajana. BSCI:n toimintaperiaatteet koostuvat periaatteista ja arvoista, jotka heijastelevat BSCI:n jäsenten näkemyksiä ja heidän yhteistyökumppaneihinsa kohdistuvia odotuksia (BSCI 2014).

Työ- ja elinkeinoministeriön yhteiskuntavastuuohjelma: hallitusohjelmassa 2011-2015 on linjattu tavoitteeksi *suomalaisten yritysten toimiminen edelläkävijänä yritysvastuuasioissa*. Hallitus hyväksyi yhteiskuntavastuun [periaatepäätöksen](#) 22.11.2012 (TEM 2014).

- Julkisiin hankintoihin kehitetyt työkalut [CSR-kompassi](#) ja
- [Vastuulliset hankinnat](#) -opas

Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus: kansallinen kestävä kehityksen strategia uudistettiin vuonna 2013. Kestävän kehityksen toimikunta päätti perinteisen strategian sijaan laatia kestävä kehityksen yhteiskuntasitoumuksen ”Suomi, jonka haluamme 2050”. Mukaan halutaan kaikki yhteiskunnan toimijat; myös yksityiset henkilöt voivat antaa toimenpidesitoumuksia. Sitoumus sisältää tavoitteet, mittarit ja aikataulun, jotka sitoumuksen laatija asettaa itse ja kirjaa ne tähän tietokantaan. Kun sitoumus on kirjattu ja valmis, julkaistaan se tässä verkkopalvelussa (Ympäristöministeriö 2014).

[Vastuullisuusviestinnästä vauhtia](#) on Turun yliopiston vuosina 2011-2014 koordinoima hanke.

Tavoitteena oli saada vastuulliset toimintatavat näkyviksi, tukea mielikuvaa suomalaisista vastuullisina toimijoina kansainvälisesti, parantaa osallistujien kykyä esitellä vastuullisuus liikeideansa menestystekijänä tiiviissä muodossa, sekä edistää osallistujien kansainvälistymisvalmiuksia, luoda verkostoja, siirtää tutkimustietoa ja parhaita käytäntöjä (Turun yliopisto 2014).

2.2.Toimijat Suomessa

Tässä osiossa on listattu yritys vastuualan toimijoita Suomessa. Osa toimijoista on keskittynyt vastuullisuusviestintään, osa konsultointiin ja osa verkostoitumiseen sekä puhtaasti yritys vastuun edistämiseen suomalaisissa organisaatioissa.

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa yritys vastuuasioista Suomessa. Ministeriön alainen yhteiskunta- ja yritys vastuun neuvottelukunta edustaa viranomaistahoja, elinkeinoelämää sekä työmarkkina- ja kansalaisjärjestöjä. Neuvottelukunta toimii ohjausryhmänä Työ- ja elinkeinoministeriön [periaatepäätökselle](#) (2014) ja sen toimintaohjeille sekä kansallisena yhteistyöelimenä OECD:n monikansallisille yrityksille tarkoitetuille toimintaohjeille (TEM 2014).

FIBS on Suomen suurin toimija yritys vastuusektorilla. Se on Suomen ainoa riippumaton ja voittoa tavoittelematon yritys vastuuverkosto. FIBS auttaa yrityksiä löytämään kilpailuetua vastuullisuudesta, esimerkiksi innovoimaan entistä kustannustehokkaampia ja kestävämpiä tuotteita sekä kehittämään palveluita ja toimintatapoja, jotka tuovat lisäarvoa niin yrityksille kuin yhteiskunnallekin. FIBS-verkoston kuuluu yrityksiä lähes kaikilta toimialoilta. Suomen 10 suurimmasta työllistäjästä kahdeksan on FIBS:n jäseniä. (FIBS 2014c).

Vastuullisen kaupan ja tuotannon edistämiseen keskittyneet järjestöt, kuten Eetti ry, Reilun kaupan edistämisyhdistys ja Finnwatch ovat keskeisiä kansalaisyhteiskunnan toimijoita. Myös muut järjestöt ovat ottaneet aktiivisemmän roolin yritys vastuun saralla. Järjestöjen ja yritysten strategiset kumppanuudet yleistyvät, kun aiemmin yhteistyö painottui hyväntekeväisyyteen.

- Plan Suomen [yritysyhteistyö](#)
- FIBS:n listaus [järjestötori](#)-hankkeessa mukana olevista järjestöistä

Suuret kansainväliset konsulttifirmat, kuten PWC, KPMG, Deloitte sekä E&Y tarjoavat konsultointia yritysvastuun saralla.

Pienempiä suomalaisia toimijoita yritysvastuun saralla ovat mm. [CRnet](#), [Ethica](#), [Eltekon](#), [Juuriharja Consulting Group](#), [FitComm](#) ja [Verso](#).

Vastuullisuusviestintään sekä vastuulliseen markkinointiin erikoistuneita toimijoita ovat mm. [Perjantai](#), [Pilgrim](#) ja [Viisaampi.fi](#).

3. YRITYSVASTUUN KESKEISET KYSYMYKSET JA TULEVAISUUS

Omaksuminen ja sitoutuminen. Yritystoiminnalle keskeinen sidosryhmäajattelu on hidas huomioimaan kehitysmaiden kansalaisia, jotka ovat kestävän kehityksen ja globaalien yhteiskuntavastuun kannalta tärkeitä. Esimerkiksi paikallisyhteisöjen oikeuksien polkeminen evää investointien positiiviset vaikutukset (Joutsenvirta et al. 2011, Kepa 2012). Yritysvastuu edellyttää johdon sitoutumista sekä selkeiden tavoitteiden ja ohjeiden omaksumista läpi organisaation. Työ- ja elinkeinoministeriön vuonna 2014 julkaiseman ihmisoikeusmietinnön mukaan suomalaisyritysten tahtotila ihmisoikeusasioissa on hyvä, mutta kansalaisjärjestöt ovat [kritisoineet](#) näkemystä (Maailma.net 2014). Lokakuussa 2014 käynnistetty Ulkoministeriön rahoittama Fibs ry:n ihmisoikeuskoulutus, johon osallistuvat Elisa, Kesko, Konecranes, Metsä Group, Neste Oil, Outotec, Paulig, Rovio, UPM ja Valmet, indikoi että suuret suomalaiset yritykset kiinnittävät kasvavaa huomiota asiaan (FIBS 2014d).

Toimitusketjun hallinta. FIBS:n vuonna 2013 tekemässä tutkimuksessa toimitusketjujen vastuullinen hallinta koettiin suurimmaksi yksittäiseksi haasteeksi, ja vuoden 2014 tutkimuksessa sitä pidettiin vähiten tärkeänä osa-alueena. Keskeisiä toimitusketjun hallinnan riskejä ovat mm. järjestäytymisvapaus, lapsityövoima, korruptio ja työturvallisuus. Finnwatch valvoo yritysvastuun toteutusta suomalaisten yritysten toiminnassa kotimaassa ja tuotantomaissa. Järjestön raportit nostavat ongelmakohtia myös julkiseen keskusteluun, esimerkkinä Keskoa, S-ryhmää ja Tuko Logisticsia koskenut [ananasmehukohu](#) vuonna 2013. (FIBS 2013, FIBS 2014b, Finnwatch 2013).

Ennakoivuus ja avoimuus. On tärkeää, että yritys viestii selkeästi ja avoimesti siitä, mitä ollaan tekemässä tai miksi joudutaan tekemään tiettyjä asioita. Myöskään negatiivisista asioista ei tulisi vaieta. Esimerkkinä vastuullisesta viestinnästä voi mainita Keskon, joka toi esiin ananasmehukohun [vastuullisuusraportissaan](#) sen sijaan, että olisi vaiennut asiasta (Kesko 2014).

Velvoittava sääntely. Yritysvastuukeskustelun yksi keskeisimmistä kysymyksistä on, missä laajuudessa yrityksen toiminnan tulisi yritysvastuukysymysten saralla olla pakollisen lainsäädännön alaista. Lähtökohta on, että useimpiin kansallisiin oikeusjärjestyksiin ei sisälly nimenomaisia yritysvastuuta säänteleviä lakeja, mikä käy ilmi Työ- ja elinkeinoministeriön raportista [Julkisen vallan CSR-järjestelmä erimaissa](#) (TEM 2010). Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö yritysvastuun alaan kuuluvista kysymyksistä olisi olemassa ollenkaan lain tasoista sääntelyä. Kansalliset oikeusjärjestykset sisältävät hyvinkin kattavasti eri oikeudenalat läpileikkaavaa yritysten toimintaa määrittelevää ja kansallisessa rikoslaissa kriminalisoitua yritysvastuun alaan kuuluvaa lainsäädäntöä. Esimerkkeinä laajoista yritystenkin toimintaa määrittelevistä lainsäädäntökokonaisuuksista voi mainita mm. työ-, ympäristö- ja yhtiöoikeudellisen lainsäädännön. Lisäksi esimerkiksi kansainväliset ihmisoikeussopimukset sitovat sopimuksen allekirjoittaneita valtioita ja asettavat tällä tavalla edellytyksiä yritysten toiminnalle.

Edellä mainitusta huolimatta voidaan kuitenkin todeta, että yritysvastuulla – siinä tarkoituksessa, jossa termi yleisesti ottaen ymmärretään – tarkoitetaan usein nimenomaisesti juuri niitä vapaaehtoisia toimia, jotka ylittävät kansallisen lainsäädännön tai velvoittavien kansainvälisten sopimusten asettamat minimivaatimukset. Yritykset voivat siis omasta aloitteestaan, useimmiten ilman lainsäädännön asettamaa vaatimusta, sitoutua kansainvälisesti hyväksytyihin yritysvastuun periaatteisiin, jotka asettavat yrityksen toiminnalle korkeamman vaatimustason kuin lainsäädäntö.

Kuten jo edellisessä luvussa on todettu, kansainväliset järjestön ovat laatineet erilaisia periaatteita ja ohjelmia, joilla yritysten toimintaa pyritään ohjaamaan. Niiden vaikutus vastuullisen yritystoiminnan edistämiseksi on usein kuitenkin suhteellisen heikko, sillä niihin sitoutuminen on yrityksen omassa harkinnassa ja niiden toteutumista valvova elin puuttuu. Lisäksi OECD:n toimintaohjeet monikansallisille yrityksille ovat toistaiseksi ainoa valtioiden välinen nimenomainen yritysvastuusopimus. Siinäkin asetettujen ohjeiden rikkominen ei ole rangaistavaa. (Cernic 2012, Keva 2012). Euroopan parlamentti on puolestaan hyväksynyt vuonna 2017 voimaan astuvan [direktiivin](#) ei-taloudellisesta raportoinnista. Direktiivin mukaan yli 500 työntekijän toimijoiden on

raportoitava mm. ympäristö-, ihmisoikeus- ja korruptioasioista (Euroopan komissio 2014). Kehitystä pidetään tärkeänä askeleena oikeaan suuntaan. Valvonta- tai sanktiomekanismia ei kuitenkaan ole, koska direktiivi ei ole jäsenvaltioita sitova säädös, vaan määrittää ainoastaan ne tavoitteet, joihin jäsenvaltioiden tulisi pyrkiä. Jäsenvaltioilla puolestaan on oikeus itse päättää miten tämä käytännössä tapahtuu.

Verotus. Kehitysmaissa toimivien yritysten siirtäessä varansa veroparatiiseihin, toimintamaissa maksamatta jääneiden verojen määrä on moninkertainen suhteessa kehitysapuun. Myös Suomen kahdenväliset verosopimukset heikentävät kehitysmaiden verotusta suomalaisyritysten kanssa käydyssä kaupassa (Finnwatch 2014a). PwC Suomen raportin (2014) mukaan verojalanjäljen raportointi on lisääntynyt selvästi. Raporttien vertailukelpoisuus on kuitenkin heikko: yritykset sisällyttävät raportteihinsa eri asioita ja käyttävät käsitteitä eri tavoin. Sidosryhmien kasvavat odotukset vastuullisesta toiminnasta läpi tuotantoketjun ovat johtaneet verotukseen liittyvän julkisen keskustelun ja vaatimusten kasvuun. Muun muassa järjestöjen [Veroparatiisimatkat](#)-kampanja vaatii, että suomalaiset suuryritykset veloitettaisiin raportoimaan tilinpäätöksensä maakohtaisesti (Globbarit / Keva 2014). EU-tasolla verotietojen vaihdon automatisoinnista marraskuussa 2014 tehty päätös on tärkeä avaus verojärjestelmän avoimuuden ja oikeudenmukaisuuden osalta (Finnwatch 2014b).

Kehittyvät markkinat. Yritysten yhteiskuntavastuu on osa Suomen kauppaa tukevaa, kehitystä korostavaa kehityspoliittista toimintasuunnitelmaa (Ulkoministeriö 2012). Myös yritykset ovat kiinnostuneita sitomaan vastuullisuustoimintonsa laajempaan kehityskontekstiin ja -tavoitteisiin. Köyhyys ja luonnonvarojen riittämättömyys ovat globaaleja haasteita, jotka vaikuttavat yritysten toimintaan yli rajojen (Keva 2012, UN Global Compact 2014c). YK:n vuoden 2015 jälkeisten kehitystavoitteiden muodostamisessa yksityissektori on huomioitu entistä tarkemmin. YK:n [Global Compact](#) -aloitteen ja yritysten yhteistyön kautta yritykset pyritään sisällyttämään ja sitouttamaan kehitystavoitteisiin. (UN Global Compact 2014c.) Esimerkiksi Base of the Pyramid (BOP) -malli edistää toimintaa kehittyvillä markkinoilla (FIBS 2014e).

Pk-yritysten rooli. Pienten ja keskisuurten yritysten rooli on keskeinen, ja ne ovat entistä kiinnostuneempia yritysvastuusta (UN Global Compact 2014c). Suurin osa yrityksistä sekä Suomessa että maailmalla on pk-yrityksiä. Ne ovat keskeisiä työllistäjiä, joten niillä on mahdollisuus vaikuttaa työpaikkojen laatuun ja taitojen kehittämiseen.

- Esimerkkejä [pk-yritysten strategisesta vastuullisuudesta](#), Sitra (2013).

4. MITÄ PLAN TEKEE YRITYSVASTUUN SARALLA?

Plan hyödyntää yritysten kanssa toimiessaan erilaisia yhteistyömalleja, joihin osallistumalla yrityksille tarjoutuu uusia mahdollisuuksia edistää toimintaansa kansainvälisesti hyväksyttävien vastuullisuusperiaatteiden mukaiseksi ja sitoutua niihin. Yritykset saavat Planin yhteistyöohjelmien myötä työkaluja, joilla he voivat konkreettisin teoin edistää sosiaalista vastuutaan ja samalla vahvistaa brändiään, työnantajamielikuvaansa ja kilpailukykyään. Yritysyhteistyötä tehdään Planissa niin globaalilla, kansallisella kuin paikallisellakin tasolla ja sen muodot vaihtelevat pitkäaikaisista strategisista kumppanuussuhteista (esim. [Nokia-yhteistyö](#)) räätälöidyimpiin ja lyhytaikaisempiin kumppanuuksiin.

Yritysyhteistyö on myös merkittävä osa Planin varainhankintaa ja näin ollen sillä on vaikutusta myös Planin toiminnan laajuuteen ja jatkuvuuteen. Tästäkin huolimatta Plan tekee yhteistyötä ainoastaan tarkoin valittujen ja vastuullisesti toimivien yritysten kanssa, joiden toiminta on sopusoinnussa Planin arvojen ja mission kanssa.

Planin näkökulmasta yritysyhteistyö ei rajoitu kuitenkaan ainoastaan konkreettiseen varainhankintaan, vaan se voi perustua myös molemminpuoliselle tietojen ja taitojen vaihtamiselle Planin ja yhteistyöyrityksen välillä. Yritys voi esimerkiksi tarjota Planin käyttöön teknistä innovaatiotaan, josta voi olla suoraa hyötyä Planin kohdemaissa tehtävien projektien konkreettisessa toteuttamisessa ja ongelmien ratkaisemisessa. Vastaavasti esimerkiksi media-alan yritys voi tarjota viestintäkanaviensa hyödyntämistä Planin markkinoinnin ja viestinnän käytettäväksi (esim. [CNN-yhteistyö](#)).

Suomessa Planin Mitä-verkoston osana toimii CSR-kysymyksiin erikoistunut [Yritysvaikuttamisen teemaryhmä](#), jonka tavoitteena on antaa temaattista taustatukea verkoston Mitä-verkoston kampanja- ja tapahtumasuunnitteluun. Teemaryhmä työskentelee verkoston kannanottoa CSR-näkökulmasta ja identifioi temaattisen vaikuttamistyön kohteita. Teemaryhmä toimii yhteistyössä Planin yritysyhteistyö-tiimin kanssa.

5. LINKKIPANKKI

Tässä osiossa on koottu yhteen linkkejä ja lisätietoa tämän esityksen mukaisista osa-alueista.

YRITYSVASTUUN MÄÄRITELMÄT JA KEHITYS

Euroopan komissio (2014). [Corporate Social Responsibility](#).

Fibs (2014). [Yritysvastuun sanasto](#).

YRITYSVASTUUN TOIMIJAT JA TYÖKALUT

Fibs (2014). [Vastuullisuusraportointikilpailu 2014](#). Palkitut raportit:

[Kesko](#)

[Outotec](#)

[Finavia](#)

[Nordea](#)

Työ- ja elinkeinoministeriö (2014). [Yhteiskuntavastuun ohjeet ja periaatteet](#).

Ulkoministeriö (2012). [Kauppaa tukeva kehitysyhteistyö – Suomen toimintasuunnitelma 2012-2015](#).

YRITYSVASTUUN KESKEISET KYSYMYKSET JA TULEVAISUUS

Aalto Global Impact (2014). [Weconomy](#).

FIBS(2014). [Sustainable Finland 2014 -vuosikirja \(runsaasti case-esimerkkejä\)](#)

Globberit / Keva ry: [Veroparatiisimatkat.fi -kampanja](#)

Keva (2012). [Yritysvastuuta vai vastuuttomia yrityksiä?](#)

UN Global Compact (2014). [The Role of Business and Finance in Supporting the Post 2015 Agenda](#).

Vihreä lanka Oy (2011). [Onko Björn Wahlroos oikeassa, Maria Joutsenvirta?](#)

MITÄ PLAN TEKEE YRITYSVASTUUN SARALLA?

Plan International: [Corporate Partnerships](#)

MUUTA LISÄTIETOA

Euroopan komissio. [Komission julkaisemia/sponsoroimia tutkimuksia aiheesta](#)

Euroopan komissio. [Flash Eurobarometer 363. How Companies Influence Our Society: Citizen's View.](#)

Finnwatch. [Julkaisut.](#)

Lähteet

BSCI (2014). [About BSCI.](#)

Cernic, Jernej Letnar (2008). *Corporate Responsibility for Human Rights: A Critical Analysis of the OECD Guidelines for Multinational enterprises*. Hanse Law Review (HanseLR), Vol. 3, No. 1.

Euroopan Komissio (2011). [Komission tiedonanto parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle.](#)

FIBS (2013). [Yritysvastuututkimus 2013.](#)

FIBS (2014a). [Yritysvastuun lyhyt historia.](#)

FIBS (2014b). [Yritysvastuututkimus 2014.](#)

FIBS (2014c). [Suomen johtava yritysvastuuverkosto.](#)

FIBS (2014d). [Ihmisoikeuskoulutus yrityksille.](#)

FIBS (2014e). [Liiketoiminta kehittyvillä markkinoilla. Työkirja vastuullisempaan bisnekseen.](#)

Global Reporting Initiative (2014). [About GRI.](#)

Globberit / Kepa ry (2014). [Veroparatiisimatkat.](#)

Finnwatch (2013). [Ananasmehujen taustalla pakkotyövoimaa.](#)

Finnwatch (2014a). [Rikkinäinen veropalapeli. Oikeudenmukaisuuden toteutuminen Suomen solmimissa verosopimuksissa.](#)

Finnwatch (2014b). [EU otti merkittävän edistysaskeleen veron kiertämisen estämiseksi.](#)

International Organization for Standardization (2014). [ISO2600 – Social Responsibility.](#)

Joutsenvirta, Maria, Minna Halme, Mikko Jalas ja Jukka Mäkinen (toim.) (2011). *Vastuullinen liiketoiminta kansainvälisessä maailmassa*. Gaudeamus, Helsinki.

Kepa (2012). [Yritysvastuuta vai vastuuttomia yrityksiä?](#)

Kesko (2014). [Riskitehtaiden työolojen parantaminen vaatii yhteistyötä.](#)

Maailma.net (2014). [Järjestöt pettyneitä TEM:n ihmisoikeusmietintöön.](#)

OECD (2014). [About the OECD Guidelines for Multinational Enterprises.](#)

Porter, Michael E. & Mark Kramer (2011). [Creating Shared Value.](#) Harvard Business Review.

Plan International (2014). [Corporate Partnerships.](#)

Plan international (2014). [Corporate Partnerships. CNN.](#)

Plan International (2014). [Corporate Partnerships. Nokia.](#)

Plan Suomi (2014). [Yhteiskuntavastuu tuotava yritysten ydinliiketoimintaan.](#)

Plan Suomi (2014). [Yritysyhteistyö.](#)

PwC Suomi (2014). [Vauhti hiipuu. PwC:n yritys vastuubarometri 2014.](#)

Sitra (2013). [Strateginen vastuullisuus.](#)

Turun yliopisto (2014). [Vastuullisuusviestinnän vauhditushanke.](#)

Työ- ja Elinkeinoministeriö (2012). [Yhteiskuntavastuun periaatepäätös.](#)

Työ- ja elinkeinoministeriö (2014). [Yhteiskuntavastuu.](#)

Työ- ja elinkeinoministeriö (2010). [Julkisen vallan CSR-järjestelmä eri maissa.](#)

Ulkoministeriö (2012). [Kauppaa tukeva kehitysyhteistyö – Suomen toimintasuunnitelma 2012-2015.](#)

UN Global Compact (2012). [Children’s Rights and Business Principles.](#)

UN Global Compact (2014a). [UN Framework and the Global Compact.](#)

UN Global Compact (2014b). [The Ten Principles.](#)

UN Global Compact (2014c). [The Role of Business and Finance in Supporting the Post-2015 Agenda.](#)

Ympäristöministeriö 2014. [Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus.](#)